

Meddelelse den 6. december 2010 fra Kommissionen til Europa-parlamentet og Rådet.

Det har i årevis forlydt, at EU-maskineriet ville gøre noget til gavn for bierne og biavlens. Nu ser det ud til, at der omsider kommer lidt mere end hensigtsærklæringer på bordet.

EU-Kommissionen har nemlig i december 2010 udsendt en meddelelse til Europaparlamentet og Rådet, hvori der gøres rede for, hvorfor det er nødvendigt at gøre noget for bisundheden i hele Europa.

Den uforklarlige og omfattende bidødelighed i såvel Europa som i andre områder nævnes som en meget væsentlig og bekymrende årsag.

Indledningsvis fortælles, at EU allerede har gjort meget for biavlens, og at de nuværende ordninger har fungeret godt, blandt andet fordi biavlerne og biavlsorganisationerne "aktivt arbejder på at indføre god biavlspraksis og retningslinjer".

Der blev desuden i 2007 vedtaget en dyresundhedsstrategi, der i 2008 blev fulgt op af en handlingsplan.

Nu vil Kommissionen så "klarlægge de centrale spørgsmål" vedrørende biers sundhed samt fortælle, hvordan man agter at løse dem i de kommende år.

Kommissionen er desuden ved at forberede en meddelelse om EU's biodiversitetsstrategi for at nå EU's biodiversitetsmål for 2020.

Man vil her se på, hvordan tabet af biodiversitet kan forebygges eller imødegås ved at tackle årsagerne. Gennemførelsen af denne strategi ventes at have en positiv effekt på biers sundhed.

Hvad påvirker biers sundhed?

Det har ikke været muligt med videnskabelige metoder at fastslå, præcis hvorfor biernes dødelighed er steget og i hvilket omfang, men der er mange faktorer, f.eks. bakterier, vira og parasitter, men brugen af pesticider bør også tages i betragtning.

Endvidere vil Kommissionen nøje følge udviklingen på GMO-området, selv om der hidtil ikke er fundet belæg for, at der er en sammenhæng mellem GMO-afgrøder og biers sundhed.

Den nuværende lovgivning

Der har siden 1994, hvor det fælles europæiske marked trådte i kraft, været bestemmelser om sundhedscertifikater og krav vedrørende biers bevægelser mellem medlemsstaterne. Formålet med disse krav er at forebygge og bekæmpe bisygdomme, blandt andet ondartet og europæisk bipest. Varroamiden er ikke omfattet af disse krav, da den findes stort set alle steder, og et forbud mod flytning/salg af bifamilier med varroamider vil være uden effekt.

Kommissionen har dog givet mulighed for specielle programmer til bekæmpelse af varroamider og vil yde støtte hertil.

Foruden "de gamle kendinger" er der kommet nye sygdomme på bekæmpelseslisten, f.eks. den lille stadebille, der har voldt store problemer i adskillige andre lande uden for EU. Der er derfor meget strenge importrestriktioner fra "tredjelande", hvor honningbier og humlebier kun må komme fra "biosikre anlæg" - i praksis er det et forbud.

De "dyresundhedsmæssige betingelser" ved import til EU kontrolleres på veterinære grænsekontrolsteder, hvor embedsdyrlæger gennemfører "dokumentkontrol, identitetskontrol og fysisk kontrol". Det skal garantere sikker import af nødvendigt genetisk materiale og opfylde behovet for bestøvere i fx drivhuse.

Forenkling af lovgivningen

Kommissionen er også ved at udarbejde et forslag til en "dyresundhedslovgivning", der med tiden skal erstatte den nuværende veterinærlovgivning, der omfatter næsten 60 direktiver og forordninger. Det endelige forslag forventes vedtaget i begyndelsen af 2012. Målet er at forenkle den nuværende lovgivning og lægge mere vægt på forebyggelsen af sygdomme.

Eksakt viden mangler

Som tidligere nævnt er der mange faktorer, der kan have indfly-

delse på biernes større dødelighed, men der er ikke nogen præcise data, der kan oplyse de nærmere årsager. Derfor er det Kommissionens mål at iværksætte et "overvågningsprojekt" inden udgangen af 2011. For at koordinere oplysningerne er der planer om at udpege et laboratorium, der kan stå for at samle oplysningerne fra denne "overvågning", allerede fra april 2011. Udgifterne hertil tænkes afholdt inden for de nuværende økonomiske rammer !

Lægemidler, kaskadestoffer

Der er kun få lægemidler til bekæmpelse af bisygdomme på markedet. Det hænger sammen med, at markedet er meget lille, og at virksomhederne, der fremstiller lægemidler, ikke kan forvente at tjene særlig meget på denne produktion. Der er dog indført særlige bestemmelser, der skal ansprore små og mellemstore virksomheder til at udvikle veterinærlægemidler til brug i biavl.

Hvis en medlemsstat ikke har et godkendt veterinærlægemiddel, kan en dyrlæge undtagelsesvis ordinere et sådant på "en ikke-foreskrevet måde". Denne ordning kaldes "kaskade".

For de stoffer, der anvendes under "kaskadeordningen", er der ingen klare regler for de maksimale grænseværdier for restkoncentrationer (MRL). Det kan ska-

be usikkerhed for såvel myndigheder som forbrugere.

Kommissionen vil derfor indføre bestemmelser om MRL for stoffer, der anvendes under "kaskadeordningen".

Pesticider

Parlamentet og Rådet har i 2009 vedtaget en ny forordning om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler. Det er stadig et krav, at pesticider kun kan blive godkendt på EU-plan, hvis de "ikke påvirker biers sundhed uacceptabelt", og hvis Kommissionen får kendskab til "negative virkninger" som følge af anvendelse af pesticider, kan der træffes "yderligere risikobegrænsende foranstaltninger." Konkret nævnes "utilsigtede udslip ved såning af behandlede frø".

GMOér

Der er ikke påvist forskelle i bi-sundheden mellem områder, hvor der dyrkes mange gmo-afgrøder, områder hvor der dyrkes ganske få, eller områder hvor gmo-afgrøder helt er forbudt. Ud fra dette kan man ikke umiddelbart påvise en sammenhæng mellem gmo-afgrøder og den øgede bidødelighed.

EU-lovgivningen er imidlertid "meget forsigtig" og kræver en grundig videnskabelig risikovurdering, herunder mulige negative virkninger for bier, før gmo-afgrøder godkendes til udsætning i miljøet.

Biodiversitet

Gennem de sidste årtier er naturområderne blevet stadig mindre, og de dyrkede arealer er blevet mere intensivt udnyttet, ofte med afgrøder, der ikke giver føde til insekter som f.eks. honningbier. Det har betydet tab af biodiversitet både for dyr og planter.

Det er af afgørende betydning for biers sundhed, at de har mulighed for at få pollen fra forskellige planter. Kommissionen støtter derfor forskning, der kan hjælpe til at bevare, genoprette og sikre bestøvningen mange forskellige planter til gavn for blandt andet bierne.

Landdistriktsmidlerne er én af disse ordninger, hvor landmændene kan få støtte til at oprette biotoper med bi- og insektvenlige planter. Der gives også støtte til "biavlsprogrammer", hvor de enkelte medlemsstater får tilskud til at "effektivisere produktionen og afsætningen af honning" samt "forebygge udbredelsen af varroaose og genoprette bibestændene". Kommissionen har sendt en rapport til Parlamentet og Rådet om de gode resultater for disse ordninger, der er fortsat for perioden 2011-2013. EU's bidrag er for denne periode 32 mil. EUR. Der er også afsat næsten 10 mil. EUR til forskning i både honningbier og andre bestøvere, og desuden støtter Kommissionen også "COST" og "COLOSS", hvor en række forskere og andre interesseparter fra hele Europa deltager

i et samarbejde, der skal følge udviklingen i tabet af bifamilier. Kommissionen vil også gerne forbedre kommunikationen mellem alle de involverede parter og har til det formål oprettet webstedet

http://ec.europa.eu/food/animal/liveanimals/bees/index_en.htm

Her vil man kunne finde information om både aktiviteter og lovgivning vedrørende biers sundhed.

Endvidere samarbejder Kommissionen tæt med OIE - Verdensorganisationen for Dyresundhed, der for nylig udsendte en opfordring til alle lande i hele verden om at intensivere forskningen i årsagerne til dødeligheden blandt bierne.

Konklusion

Som det kan ses, har Kommissionen iværksat mange initiativer for at få en bedre forståelse af problemerne. Hvis det er nødvendigt, vil man forstærke disse initiativer på grundlag af en "relevant vurdering af de mulige risici for både dyr, mennesker og miljø", slutter "meddelelsen" fra Kommissionen.

DB

De europæiske landbrugsmistre holdt møde den 24. januar og blev enige om "en række initiativer, der skal sikre biernes sundhed fremover", skriver Landbrugsavisen.